

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Aciores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Aciores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, 1712

§. II. Advertenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84796)

tuit suam sententiam dicens, nec certitudinem, nec evidentiam ad non peccandum, aut ad honestè operandum necessariam esse, citans P. Vasqu. 1. 2. d. 62. cap. 5. P. Sanch. lib. 1. Sum. cap. 9. n. 18. cōtra Caiet. ita arguit, 1. ex S. Tho. 1. 2. qu. 96. art. 1. ad 3. ubi ait: *Non est eadem certitudo querenda in omnibus, ut dicitur 1. Ethic. unde in rebus contingentibus, sicut sunt naturalia, & res humane, sufficit talis certitudo, ut aliquid sit verum, ut in pluribus, licet interdum deficiat in particulari: ergo non requiritur certitudo. Secundò, quia non est contra statum gratiæ non habere certitudinem, sed tantum probabilitatem de nostro statu gratiæ; ergo neque est contra nostrum modum operandi honestè, habere tantum probabilitatem de honestate nostrarum operationum, nam operari sequitur ad esse: sicut ergo defectus certitudinis de statu gratiæ non arguit me esse vituperabilem, etsi gratia sit nostrum esse spirituale, & nostra vita spiritalis; ita multò minùs defectus certitudinis de honestate operationis reddet me vituperabilem. Tertiò, quia non est, cur magis sollicitus esse debeam de meis operationibus, ac de meo statu spiritali; sed ut sollicitus sim mei status gratiæ, non debeo esse certus de eo; ergo neque certus esse debeo de honestate mearum operationum.*

N. Undecimū est; quia opinio probabilis, 49. ut definitur à P. Eliz. raro fallit; ergo satis est ad non peccandum; nam omne periculum peccati sequens ad illam est remotum, hoc autem nemo cavere debet.

N. Confirmat; quia operans ex opinione 50. probabilis non dicit, *Volo facere hunc actum, licet forte sit contra Dei legem*, hoc enim est falsum; immò repugnat, ut opinans hunc actum non esse peccatum, in sensu composito suæ opinionis dicat, *forte obiectum non ita est*; nam unicè dicit, *possibile est, quod obiectum aliter se habeat*: sed non est peccatum operari stante etiam illà possibilitate, quòd obiectum aliter se habeat, ut cernere est in amicitia, & fide humanà, quæ est fundamentum humanæ societatis; nam ambulans per urbem cognoscit posse regulam cadere, nec tamen dicit, *forte cadet*; & qui nollit per urbem ire, quia possibile est regulam cadere, esset vituperabilis: ergo ut quis sine peccato operetur, satis est opinio probabilis de non peccato; & qui eam habet, non habet iudicium, *forte tale opus est peccatum*, sed ad summum, *possibile est, ut sit*, quod non nocet laudabilitati, & sollicitudini necessariæ ad animæ salutem.

N. 51. Duodecimū est; quia quoties tentationes

gravissimæ occurrunt, homo non est certus de resistentiā ad non peccandum necessariā: ergo quoties homo non peccat, non est necessaria certitudo de non peccato. Quod autem dicitur de certitudine non peccati non necessariā, dum homo tentationibus resistit, dici potest de aliis, & hoc fusè prosequitur pag. 138. non verò 146. est enim error Typographi.

§. II.

Advertenda.

SUMMARIUM.

Aliud, an requiratur iudicium certum de non peccato; aliud, an ea certitudo sumatur à iudicio reflexo, an potius sit insita ipsi opinioni certo probabili, n. 52.

P. Eliz. negat tum necessitatem iudicii certi, tum possibilitatem certi reflexi. Cur? n. 53.

Si honestas operationis est directè certa, & videns, tunc nulla est difficultas formandi iudicium reflexum certum, n. 54.

Difficultas est, quomodo formare possim certum dictamen reflexum de honestate actus, quæ obiectiva honestas est mihi purè probabilis, n. 55.

Ostendo, quòd Fideles certi sint de non peccato, dum adorant Hostiam consecratam, quin certi sint de Hostiæ consecratione. Alia exempla, ib.

Hinc formari potest dictamen reflexum certum de non peccato, etsi iudicium directum sit de eo incertum, ib.

Si distinguatur obiectum iudicii reflexi ab obiecto iudicii directi, facile res patebit, ib.

Similiter si considerentur principia reflexa operis addita, ex quibus deducitur dictamen reflexum, n. 56.

Sicut P. Eliz. al. putat se demonstrare illicitum usum opinionis probabilis, etsi ejus demonstrationes habeant pro obiecto probabilitatem; ita in casu nostro, possum esse reflexè certus de non peccato, operando juxta iudicium probabilè directum, quin per iudicium directum sum certus de non peccato, ib.

Ante solutionem duo distinguenda: N. aliud est, an requiratur iudicium certum de non peccato, & de honestate, ut sine peccato, aut honestè operemur, & hoc cum omnibus Theologis contra P. Eliz. affirmo; aliud est, an ea certitudo à iudicio reflexo supra opinionem probabilem directam sumenda sit; an verò intransitive insit cuicunque opinioni certò probabili de non peccato, aut de honestate, & de hoc dixi disp. 18. sect. 8. & iterum dicam. Rursus aliud est, an iudicium

cium reflexum sit necessarium, aliud an sit repugnans: illud negabo; hoc negavi.

N. Quia vero P. Eliz. nescit intelligere, quomodo iudicium reflexum supra iudicium
53. P. Eliz. probabile directum possit esse certum; & multo minus intelligere potest, quomodo opinio probabilis de non peccato sit intransitive, & formaliter certa de non peccato; ideo ductus fuit ad negandum, quod ad sine peccato, & honeste operandum necessarium sit iudicium certum de non peccato, & de honestate. At si revera unice negaret necessitatem iudicii certi reflexi, optime diceret, ut nos dicemus; quia tamen non tantum negat necessitatem iudicii certi reflexi, quin probat impossibile esse, ut iudicium reflexum supra directum pure probabile sit certum; immo etiam negat necessariam certitudinem de non peccato, aut de honestate, sed satis esse puram probabilitatem: ideo ob duplicem hunc titulum ejus argumenta solvenda mihi sunt. Aliqua enim in genere probant necessarium non esse iudicium certum de non peccato, & de honestate ad sine peccato, & honeste operandum: ego autem necessarium docui *disp. 18. sect. 4.* Aliqua probant impossibile esse, ut insit certitudo de non peccato, & de honestate ipsi iudicio reflectenti supra iudicium directum pure probabile de non peccato, & de honestate: ego autem dico non esse impossibile, etsi, ut infra docebo, non sit necessarium hoc iudicium certum reflexum, eo quia certitudo de non peccato, & de honestate inest formaliter ipsimet opinioni probabili de non peccato, & de honestate. Licet autem argumenta, quæ probant impossibilitatem certitudinis in iudicio reflexo supra directum probabile, possent infra adduci, ubi dicam tale iudicium reflexum certum non esse necessarium; attamen hic tradere volui, tum ut argumenta P. Elizaldæ sub unum intuitum ponerem; tum quia inducitur præcipue ad negandum requiri iudicium certum de non peccato, quia putat impossibilem certitudinem: ego autem quia assero cum omnibus certitudinem de non peccato esse necessariam, ideo præsentiam impossibilitatem certitudinis solvere debeo, præter ea, quæ solvi
54. *disp. 18. sect. 6. & 7.*

Advertendum etiam, quod quoties evidens, & certa est honestas operationis, toties non solum possum esse certus, & evidens directè de non peccato, immo de honestate operationis, sed tunc nulla est difficultas, ut formem certum, & evidens dictamen reflexum de honestate operationis ut substantis ei iudicio certo, & evidenti de eadem. Ita

Tom. III.

evidens est amorem Dei, & omissionem furti esse honesta; & hoc est evidens tum directè, quatenus evidenter cognosco honestatem actus amoris Dei; tum reflexè, quatenus supra eum actum, quem per iudicium evidens directum scio esse honestum, reflectens iudico per iudicium evidens reflexum me honestè operari: ergo si sententia P. Eliz. universaliter neget me posse habere dictamen certum, & evidens de honestate, est evidenter falsa.

Punctum est ostendere, quomodo per N. principia Synderesis reflexa, & certa, & 55. evidentiā habere possim dictamen certum, & evidens reflexum de non peccato, & de honestate meæ operationis, esto mihi certum non sit esse honestum objectum, in quod per iudicium directum probabile feror; modo breviter hoc ostendo. Negari non potest, quod Fideles adorantes Christum D. in Hostiā exposita sint certi de non peccato, & tamen certi non ita sunt, quod in ea Hostiā sit Christus D. Similiter negari non potest pueros reverentes talem hominem tamquam patrem non sint certi de non peccato: sunt enim; & tamen nullus eorum est certus talem hominem esse patrem: ergo negari non potest, quod possit esse certum de non peccato dictamen reflexum supra iudicium directum incertum de non peccato. Ratio est evidens, si objectum iudicii directi ab objecto iudicii reflexi distinguatur; etsi motiva utriusque iudicii considerentur. In casu pueri obedientis huic homini tamquam patri sunt duo iudicia: unum, *Hic homo est meus pater*; & hoc est iudicium directum, & non est certum, & habet pro objecto patrem, & pro motivo habet dictum huius, vel illius, quod talis homo sit suus pater: aliud, *Non pecco, immo honestè ago parendo talē homini tamquam patri*; & hoc iudicium est evidens, certum, & reflexum: est evidens, quia deducitur ex duplici præmissa evidenti, Omnis, qui paret homini, quem prudenter invincibiliter credit suum patrem, non peccat, sed honestè agit: sed mihi invincibiliter prudenter apparet hunc hominem esse meum patrem; ergo ei parendo non pecco, sed honestè ago. Ecce utraque præmissa est certa, & evidens; ergo & conclusio, quæ est dictamen reflexum, erit certum, & evidens. Rursus objectum dicti dictaminis reflexi tam materiale, quam formale, seu motivum, non est idem, ac objectum iudicii directi: objectum enim iudicii directi est, quod hic homo sit pater; ejusque motivum est autoritas eorum, qui hoc testantur: objectum autem, & motivum iudicii reflexi est

Hij

est

est honestas obedientie prestite patri, quia honestum est ei parere, qui mihi apparet prudenter pater; talis autem prudenter mihi apparet pater.

N.

56.

P. Eliz.

Si P. Eliz. ab objecto, & motivo iudicii directi distingueret objectum iudicii reflexi, & principia superaddita reflexa, ex quibus iudicium reflexum deducitur, non negaret me posse per iudicium directum non esse certum de non peccato, & de honestate; & tamen me posse simul esse certum de non peccato, & de honestate per iudicium reflexum, operando quod dicat iudicium directum incertum. Immo hoc P. Eliz. negare non potest, nisi suo Volumini renuntiet; totum enim cantat, & decantat rationes demonstrativas, & indubitatas, & tamen totum habet pro objecto probabilem opinionem tamquam illicitam. Sicut ergo ipse putat licitum non esse opinionem probabilem ex æquæ probabilibus, & multo magis minus probabilem; & hoc putat se demonstrare, adeoque sue rationes reflexæ sunt certæ, etiam sint circa probabilitatis non licentiam, quæ non est certa: cur non poterimus nos concipere iudicium certum reflexum de licito usu opinionis probabilis; & habere reflexam certitudinem de non peccato, sequendo hanc, vel illam opinionem probabilem directam, speculative incertam de non peccato? Omnis, cui post omnem, quam debet, diligentiam pro inventione veritatis, apparet aliquid non esse illicitum, immo esse licitum, non peccat, immo honeste operatur: sed mihi post omnem, quam debui, diligentiam pro inventione hujus veritatis, an pictura die festo liceat, prudenter apparet non esse illicita, immo licita; ergo ego pingendo non pecco, immo honeste operor. Ecce objectum iudicii directi probabilis est licentia picturæ ex hoc, aut illo motivo gravi: objectum mei iudicii reflexi est licentia picturæ ut subitans iudicio prudenti, seu certo probabili de non peccato, immo de honestate, & principiis reflexis certis suadentibus non esse peccatum, quod est certo probabiliter, seu prudenter non peccatum.

§. III.

Aliquorum solutio.

SUMMARIUM.

S. Thom. vult necessarium dictamen moraliter certum de non peccato, n. 57.

Si conclusio syllogismi reflexi est ultimum dictamen, sustineri potest esse speculative verum, formando utramque præmissam certo speculative veram, ib.

Contradictio P. Eliz. n. 58.

Certitudo actus reflexi non derivatur à solo objecto actus directi, sed ab hoc ut dictamen esse probabiliter honestum, ib.

Mirum quod ait P. Eliz. probabilitatem esse regulam, & tamen negat probabilitatem certo cognosci, n. 59.

Regula debet esse nota, ib.

Idem dico de extrinseca probabilitate, quæ debet esse certo discernibilis. Cur? n. 60.

Cur P. Eliz. sibi frequenter contradicat? ib.

Certitudo probabilitatis est diversa pro materia diversitate, n. 61.

Contradictio P. Eliz. n. 62.

Consilium debet aqne ponderari, dum dicitur, adum editur, ib.

Consilium datum ab homine est tantum prudentialiter certum, non ita si à Deo, n. 63.

Qualiter concipere possim certum de non peccato iudicium in usu omnis opinionis certo probabilis, n. 64.

Falsum, quod ut quis sit certus de non peccato in tali opere, debeat esse certus se implere mensuram sollicitudinis. Cur? n. 65.

Etsi una communis cuique veritati inveniendi diligentia mensura taxari non possit, potest tamen aliqua, accipiendo extrema aliquantulum inter se distantia, ib.

Sicut quis esse potest certus de peccato, dum peccat, ita de non peccato, dum non peccat, n. 66.

Non dicimus, quod nemo peccet eorum, qui putant se non peccare; sed dicimus, quod nemo peccet eorum, qui prudenter putant se non peccare, n. 67.

Et hinc convincitur quod quis possit habere certitudinem de non peccato, ib.

Scriptura non vult timendum de peccato, dum certi sumus de non peccato, sed timendum, ut peccemus, n. 69.

Tridentinum non excludit certitudinem mortalem, sed fidei Divinæ, de statu gratiæ, secundum revelationem, n. 70.

Etsi quis esset certus de non peccato in omni suo actu, non ideo de statu gratiæ. Cur? ib.

Nemo scit, an sit in gratiâ: non autem an non peccaverit, n. 71.

Ut quis certo peccet, satis ut careat dictamine certo de non peccato, non autem necesse, ut habeat iudicium certum de peccato, ib.

Confundit duo diversa, nempe quod sequens certo probabile sit semper certus de non peccato, & quod homo sit in omni suo actu certus de non peccato. Illud tantum assero; non hoc. Cur? n. 72.

Ad 1. dico S. Thomam probare, quod N. conficiencia aliquando erret, quod n. 57. mo negat; inferre autem ex eo, quod S. Th. s. 1. dicit